

System kontroli wewnętrznej

Cele systemu kontroli wewnętrznej to zapewnienie skuteczności i efektywności działania Banku, wiarygodności sprawozdawczości finansowej, przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku oraz zgodność działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i profilu ryzyka.

W ramach zapewnienia osiągnięcia celów systemu kontroli Bank zaprojektował, wprowadził i zapewnił działanie mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku.

Mechanizmy kontrolne pełnią rolę organizacyjnych lub technologicznych zabezpieczeń przed ryzykiem zaistnienia nieprawidłowości.

Nad systemem kontroli sprawowany jest nadzór organów Banku

- 1) **Rada Nadzorcza** sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje istotne z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oceny uzyskane od Zarządu Banku, komórki zgodności, komórki audytu wewnętrznego.

Rada Nadzorcza nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności, zatwierdza politykę zgodności banku, co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

- 2) **Komitet Audytu** został powołany zgodnie z przepisami prawa przez Radę Nadzorczą z pośród jej członków.

Celem Komitetu Audytu jest wspieranie działania Rady Nadzorczej Banku poprzez przedstawianie Radzie Nadzorczej Banku uzgodnionego stanowiska, ocen lub rekomendacji, pozwalających na podjęcie stosownych decyzji w obszarach sprawozdawczości finansowej, systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem.

Komitet Audytu współpracuje z Zarządem Banku, pracownikami Banku, doradcami zewnętrznymi i biegłymi rewidentami, w celu wypracowania własnego stanowiska, natomiast nie sprawuje bezpośredniej kontroli i nie zastępuje Rady Nadzorczej Banku w wykonywaniu jej czynności statutowych.

Komitet Audytu współpracuje ze Spółdzielnią Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, której powierzona została funkcja audytu wewnętrznego Banku.

Do zadań Komitetu Audytu należy w szczególności:

- a) monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej; skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej; wykonywania czynności rewizji finansowej;
 - b) kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz Banku świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie ustawowe;
 - c) informowanie Rady Nadzorczej Banku o wynikach badania ustawowego oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w Banku, a także jaka była rola Komitetu Audytu w procesie badania;
 - d) dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem ustawowym w Banku.
- 3) **Zarząd Banku** zaprojektował, wprowadził oraz zapewnił we wszystkich jednostkach, komórkach i stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej oraz zapewnił niezależność komórki ds. zgodności.

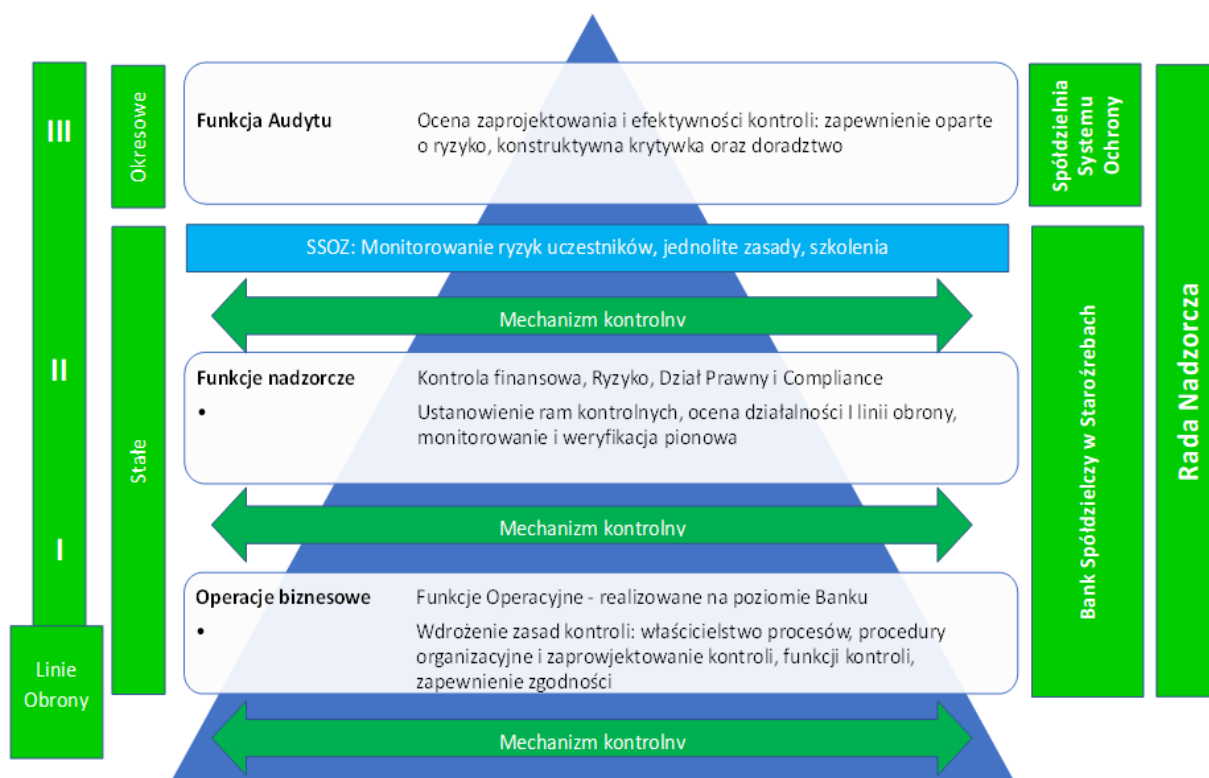
Zarząd Banku ustanowił odpowiedni zakres i kryteria niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmującego weryfikację bieżącą i testowanie, zapewnił funkcjonowanie matrycy funkcji kontroli oraz przypisał odpowiednie zadania związane z zapewnianiem jej funkcjonowania, a także ustanowił zasady raportowania o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania.

Zarząd Banku ustanowił kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej i przedstawił je Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia oraz nie rzadziej niż raz w roku informuje Radę Nadzorczą o adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na **trzech, niezależnych poziomach**.

- 1) Na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, w tym stosowanie przez pracowników mechanizmów kontroli ryzyka, mechanizmów kontrolnych, a także dokonywanie w ramach obowiązków służbowych pracowników poziomego monitorowania (w ramach pierwszego poziomu) przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez ich weryfikację lub testowanie.
- 2) Na drugi poziom składa się zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem; działalność stanowiska do spraw zgodności/kontroli wewnętrznej oraz wykonywanie kontroli instytucjonalnej przez Departament Kontroli BPS SA na podstawie odrębnej umowy zlecenia zawartej pomiędzy Bankiem Zrzeszonym i Bankiem Zrzeszającym.
- 3) Na trzeci poziom składała się działalność audytu wewnętrznego SSOZ BPS.

Schemat struktury systemu kontroli wewnętrznej:

- 1) W ramach systemu kontroli wewnętrznej wyodrębniona została **funkcja kontroli**, która ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, a obejmuje komórki lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji, tj. stosowanie mechanizmów kontrolnych, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, raportowanie w ramach funkcji kontroli odpowiednio do powierzonych komórkom lub jednostkom organizacyjnym zadań.
- 2) W ramach działania drugiego poziomu wyodrębniono została komórka ds. zgodności, która wykonuje podstawowe zadania w zakresie realizacji funkcji kontroli, a która ma za zadanie m.in.: zapewnienie zgodności, w tym identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie – działanie komórki regulowane jest w odpowiednim regulaminie zatwierdzanym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą. Komórka ds. zgodności pełni także funkcję komórki ds. kontroli wewnętrznej - ma za zadanie dokonywanie monitorowania przestrzegania mechanizmów kontroli, zwłaszcza w zakresie testowania pionowego pierwszej linii obrony, a także prowadzenie i aktualizowanie matrycy funkcji kontroli.
- 3) **Stanowisko ds. zgodności** ma charakter niezależny i funkcjonuje z odpowiednim uwzględnieniem zasady unikania konfliktu interesów, w tym niezależnie od działań pierwszej linii.

Celem działania stanowiska ds. zgodności jest zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi, standardami rynkowymi oraz normami etycznego działania, a także utrzymanie ryzyka braku zgodności na poziomie objętym przyjętym w Banku apetytem na ryzyko braku zgodności.

Zadania stanowiska obejmują m.in.:

- 1) opracowanie projektów regulacji wewnętrznych, w tym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku,
- 2) identyfikowanie ryzyka braku zgodności,
- 3) ocena ryzyka braku zgodności poprzez pomiar lub szacowanie,
- 4) kontrola ryzyka braku zgodności, rozumiana jako oddziaływanie na jego poziom poprzez działania podejmowane przez stanowisko,
- 5) monitorowanie poziomu ryzyka braku zgodności po zastosowaniu mechanizmów kontrolnych,
- 6) okresowe raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu,
- 7) przyjmowanie zgłoszeń naruszenia prawa oraz obowiązujących procedur i standardów etycznych i zapewniania ochrony danych osób dokonujących zgłoszeń, jak również osób, którym zarzuca się dokonanie naruszenia.

Audyt wewnętrzny realizowany jest na trzecim poziomie poprzez SSOZ BPS.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznie niezależnej **oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej**, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz audytu wewnętrznego m.in. na podstawie:

- 1) Informacji Zarządu Banku o realizacji zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej,
- 2) Ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta,
- 3) Wyników audytu zrealizowanych przez SSOZ BPS,
- 4) Raportów przedstawianych przez komórkę ds. zgodności,
- 5) Wyników oceny rocznej BION oraz inspekcji dokonywanej przez KNF,
- 6) Stopnia realizacji celów strategicznych Banku,
- 7) Osiągnięcia zakładanych założeń finansowych na dany rok, w tym wskaźników określonych w Umowie Systemu Ochrony,
- 8) Raportów z przeprowadzenia niezależnego monitorowania i testowania w ramach funkcji kontroli,
- 9) Istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, ocen i opinii dokonywanych przez podmioty spoza Banku.

Zarząd Banku ustanowił kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, a następnie przedstawił je Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia. Do kryteriów zaliczono:

- 1) Osiągnięcie minimalnych wskaźnikowych określonych w Umowie Systemu Ochrony,
- 2) Wyniki audytów realizowanych przez SSOZ,
- 3) Ocena Nadzorcza BION,

- 4) Ocena realizacji celów strategicznych,
- 5) Wyniki kontroli/przeglądów/audytów zewnętrznych realizowanych przez komórki wewnętrzne i zewnętrzne Banku, Departament Kontroli BPS SA,
- 6) Ilość błędów znaczących i krytycznych identyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania,
- 7) Wyniki badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta,
- 8) Trend w ilościach skarg klientów do KNF z uwzględnieniem trendu skarg zasadnych,
- 9) Ilość i kwota strat operacyjnych (trend),
- 10) Przekraczanie limitów ustanowionych przez Bank.

Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz stanowiska do spraw zgodności zatwierdzona została w 2025 roku przez Radę Nadzorczą w formie Uchwały. Rada Nadzorcza Banku poinformowała Spółdzielnię o wynikach tej oceny.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Staroźrebach